

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาการอยู่ปรีวาสกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท
: กรณีศึกษาวัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม

ผู้วิจัย : พระภิกษุองค์ อนุตตโร (โคตรศรีกุล)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ :

: พระมหามิตร จิตปัญโญ, ดร. น.ธ.เอก,ป.ธ.๔,

พธ.บ. (รัฐศาสตร์), พบ.ม.(พระพุทธศาสนา),

Ph.D. (Buddhist Studies)

: ผ.ศ.ดร.สุวิน ทอปปัน พธ.บ. (ปรัชญา), M.A. (Phil)

Ph.D. (Phil.)

วันสำเร็จการศึกษา : ๒๕ / มีนาคม / ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นศึกษาเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ เพื่อศึกษาการอยู่ปรีวาสกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาทกรณีศึกษาวัดสระพังทอง จังหวัดนครพนม ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ๑) เพื่อศึกษาความเป็นมาการอยู่ปรีวาสกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท ๒) เพื่อศึกษาการอยู่ปรีวาสกรรมของวัดสระพังทอง ตำบลหนองอ่างซัน อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ๓) เพื่อศึกษาการอยู่ปรีวาสกรรมกับการอนุรักษ์ประเพณี ฮีตสิบสองคองสิบสี่

ความเป็นมาการอยู่ปรีวาสกรรมในพระพุทธศาสนาเถรวาท การอยู่ปรีวาสกรรมของพระภิกษุมิมาตั้งแต่ในสมัยพุทธกาลดังที่เห็นจากอาทิภัมมิกะหมายถึงพระภิกษุผู้ที่เป็นต้นแห่งบัญญัติสิกขาบทสังฆาทิเสส ที่ปรากฏรวมถึงเรื่องของการอยู่ปรีวาสกรรม ที่ปรากฏในพระธรรมวินัย มีอยู่ด้วยกัน ๔ อย่างคือ อปฺปกิจฺจนนปรีวาส ปฺปกิจฺจนนปรีวาส สโมธานปรีวาส สุทฺธันตปรีวาส แต่ละอย่างจะมีมูลเหตุของการอยู่ปรีวาสกรรม เพื่อที่จะทำตนให้ออกจากอาบัตินั้นๆ

การจัดปรีวาสกรรมของวัดสระพังทอง ตำบลหนองอ่างซัน อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ได้เริ่มโครงการอยู่ปรีวาสกรรม เมื่อ พ.ศ.๒๕๒๕ จนถึงปัจจุบันรวมระยะเวลา ๓๐ ปี แต่ผู้วิจัยได้รวมสถิติผู้เข้าร่วมโครงการเฉพาะ พ.ศ.๒๕๔๕ ถึง พ.ศ.๒๕๕๕ รวม ๓ ปีมีผู้เข้าร่วมทั้งหมด ๒,๔๖๓ รูป / คน มีภิกษุสามเณรและอุบาสกอุบาสิกาเข้าร่วมโครงการ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ มีภิกษุและสามเณรเข้าร่วมโครงการ จากสถิติแสดงให้เห็นว่ามีการจัดงานปรีวาสกรรมของวัดสระพังทอง ตำบลหนองอ่างซัน จังหวัดนครพนม มีการเปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา

การอยู่ปรึวาสกรรมเป็นการอนุรักษ์ประเพณีฮีตสิบสอง (เดือนอ้าย) ได้เป็นอย่างดี ซึ่งเห็นได้ว่าการอยู่ปรึวาสกรรมจึงเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีฮีตสิบสองคลองสิบสี่โบราณที่ชาวอีสานยังมีการอนุรักษ์ให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน ความสัมพันธ์ของการอยู่ปรึวาสกรรมกับวิถีชีวิตของชาวบ้านการอยู่ปรึวาสกรรม ซึ่งจัดเป็นบุญประเพณีในทุกๆ ปีของวัดสระพังทอง ตำบลหนองอ่างซัน จังหวัดนครพนม ด้านวัฒนธรรม บุญอยู่ปรึวาสกรรม นับว่าเป็นหนึ่งในประเพณีสิบสองเดือน ของชาวอีสานที่ชาว บ้านหนองอ่างซัน ให้ความสำคัญเสมอมา สืบต่ออายุพระพุทธศาสนา ด้านสังคม ประเพณีบุญอยู่ปรึวาสกรรม ทำให้ประชาชนในเขตวัดสระพังทอง ได้สร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในหมู่คณะการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้านการศึกษา ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการอยู่ปรึวาสกรรม คนรุ่นใหม่สืบทอดประเพณีต่อไป ด้านเศรษฐกิจ พ่อค้าแม่ขายมากมาย ก็จะทำให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านที่จัดปรึวาสดีขึ้น การค้าขายในชุมชนมีปริมาณมากเพื่อกระจายรายได้สู่ชุมชน หมู่บ้าน ในการจัดงานมีการใช้จ่าย ได้จากศรัทธาญาติโยมที่มาทำบุญ

Thesis Title : A Study of the Probationary action (Parivāsa-kamma)
in Theravada Buddhism : A Case Study Wat Sraphangtong
Nakhonphanom Province

Researcher : Phra Banupong Anuttaro (Kotsrikun)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Dr. Phramaha Mit Thitapabbo Pali IV.,
B.A.(Public Administration), M.A.,(Bud.), Ph.D. (Bud.)
: Assist.Prof.Dr.Suwit Thongpan B.A.(Phi.),
M.A.(Phi.),Ph.D.(Phil.)

Data of Graduation : 29 / March / 2013

ABSTRACT

This thesis was conducted based on qualitative research methodology in which mainly ascertaining to study *Parivasa* (a period of probation) in Theravada Buddhism: the case study of Sraphanthong Temple, Nakhonphanom Province, and had following objectives: 1) to study the historical background of *Parivasa* in Theravada Buddhism, 2) to study the observance of *Parivasa* of the Savgha at Sraphanthong Temple, Nong-Yang-Chin sub-district, Renu-Nakhon district, Nakhonphanom Province, and 3) to study the important factors for successful engagement of *Parivasa* in preserving E-sarn moral-cultural and traditional practices (*Hit-Sib-Song-Kong-Sib-Si*).

The observance of *Parivasa* was already took placed during the time of the Buddha (600 B.C.), as it was reported about *Adikammika* (the Bhikkhu who involving the Community in the initial and subsequent acts, or *Savghadisesa*) as well as the 4 categories of *Parivasa* in the *Vinaya* (Buddhist monastic code) namely were: *Appaticchanna-parivasa* (penance for unconcealed offenses), *Paticchanna-parivasa* (penance for concealed offenses), *Samodhana-parivasa* (penance for combined offenses), and *Suddhanta-parivasa* (penance for different-combined offenses). The Bhikkhu who breaks any of the *Savghadisesa* rules must undergo the penalty (of

manatta, penance, and *parivasa*, probation), subsequently reimposes the penalty if he does not properly carry it out, and finally lifts the penalty when he does.

From the statistic of the *Parivasa* observers in 7 years, there were 2,462 *Parivasa* attendants, which further could be list from the largest to the smallest: in 2011, there were 427 attendants or 17.34%; 381 or 15.48% in 2008; 375 or 15.23% in 2010; 352 or 14.30% in 2009; 329 or 13.36% in 2007-2008; and 269 or 10.69% in 2012. This shown that, in each year, Sraphanthong Temple, Nong-Yang-Chin sub-district, Renu-Nakhon district, Nakhonphanom Province, organized the procedure of the *Parivasa* with different forms.

Nevertheless, there were mainly two factors that led the administrative management of the Savgha in Srapang Temple in organizing the *Parivasa* to success: internal factors and external factors. The first referred to wholehearted contribution of the Savgha in Sraphanthong Temple, as well as the lay devotees and effective cooperative engagement between Sraphanthong Temple and other related organization. The later one was that the observers, both monastic member and lay people, accordingly followed the rules and regulations set by the Sraphanthong Temple during the *Parivasa* period.

Last but not least, *Parivasa* observance also was one of the practices that helped in term of preserving the E-sarn moral-cultural and traditional practices (*Hit-Sib-Song-Kong-Sib-Si*). Every year, there was the tied relationship between people and *Parivasa* observance of the Savgha and lay community at Sraphanthong Temple, Nong-Yang-Chin sub-district, Renu-Nakhon district, Nakhonphanom Province. Thus, it could be summarized that *Parivasa* observance contributed a lot to the society as the whole: for instant, traditionally, *Parivasa* observance was undoubtedly considered as one of the E-sarn moral-cultural and traditional practices (*Hit-Sib-Song-Kong-Sib-Si*). In the case of social section, *Parivasa* observance led the people in the surrounding community to live in unity, as they usually helped each other in organizing the *Parivasa* observance at Sraphanthong Temple. New generation also learned this from E-sarn moral-cultural and traditional practices the elder; this was for the case of education. And, economically, as there were a lot of people coming to observe *Parivasa* observance yearly, this evidence generated economic progress to the community in selling and buying the local products and then people could earn their income.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความมีเมตตาธรรมและความเอื้ออาทรจากคณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นทั้งฝ่ายบรรพชิตและคฤหัสถ์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะ พระมหามิตร ฐิตปัญโญ, ดร. ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผ.ศ.ดร.สุวิน ทอปปัน กรรมการที่ปรึกษา ร่วม เป็นผู้ดูแลในการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาวิชาการและเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความอนุเคราะห์ในด้านวิชาการและการจัดทำวิทยานิพนธ์ ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบพระคุณและเจริญพรคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ทุกท่านของศูนย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ที่ได้เมตตาในการตรวจรูปแบบวิทยานิพนธ์ และแนะนำเพิ่มเติมให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณและเจริญพร เจ้าหน้าที่และบุคลากรห้องสมุดวิทยาเขตขอนแก่นที่ได้เอื้อเฟื้อตำรา วิทยานิพนธ์ หนังสือและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้อนุเคราะห์ด้วยดีมาตลอดในการค้นคว้าข้อมูล

ขอโน้มอุทิศส่วนความดีของงานวิทยานิพนธ์เล่มนี้ แต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน และขออนุโมทนาขอบคุณนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา นักวิจัย ผู้ช่วยวิจัย นักวิชาการ ผู้ประพันธ์ผู้เรียบเรียงตำราวิชาการ ตลอดจนงานวิจัยที่ผู้ศึกษาวิจัยได้นำมาอ้างอิงในครั้งนี้ จนกระทั่งทำให้ งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

พระภานุพงศ์ อนุตฺตโร

๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖